

ریاست جمهوری
سازمان برنامه و بودجه کشور
مرکز آمار ایران

بررسی وضعیت مرغداری های پرورش مرغ تخمگذار کشور

گردآورنده:

بنفشه شاه علی، علی رضا صفایی

گروه آمارهای اقتصاد کشاورزی

بهمن ۱۳۹۷

مقدمه:

پرورش مرغ به شکل صنعتی در ایران از سال ۱۳۳۳ با وارد کردن جوجه مرغ‌های یکروزه یا تخم‌مرغ‌های نطفه‌دار از نژادهای اصلاح شده خارجی آغاز شد و توسعه آن در این مدت به حدی است که امروزه توانسته بخش قابل توجهی از پروتئین حیوانی کشور را فراهم نماید.

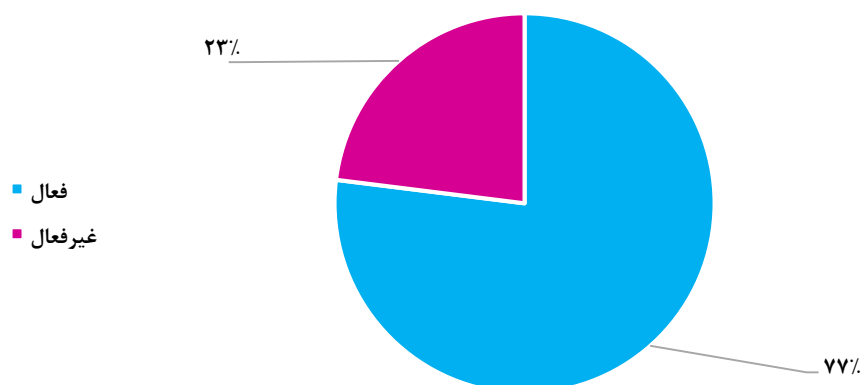
صنعت پرورش طیور در کشور ما از شش فعالیت اصلی، پرورش مرغ لاین، پرورش مرغ اجداد، پرورش مرغ مادر، تولید جوجه یکروزه، پرورش مرغ تخمگذار، پرورش مرغ گوشتی و یک فعالیت جنبی پرورش پولت تشکیل شده است

تاثیر مصرف روزانه پروتئین بر سلامت افراد جامعه از اهمیت بالایی برخوردار است و تخم مرغ به عنوان منبع مهم و غنی تامین پروتئین حیوانی است که محصول اصلی و تولید نهایی مرغداری‌های پرورش مرغ تخمگذار به شمار می‌رود. لذا داشتن آمار دقیق از وضعیت مرغداری‌های پرورش مرغ تخمگذار و میزان تولید تخم مرغ در کشور حائز اهمیت است.

تعداد واحد و وضع فعالیت مرغداری:

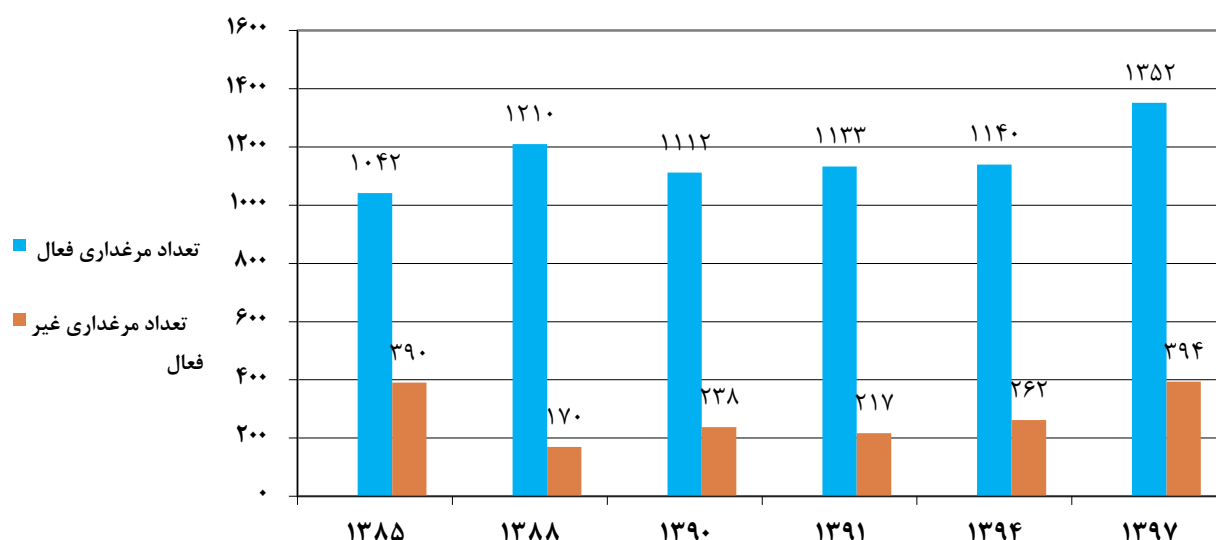
براساس نتایج حاصل از طرح آمارگیری در سال ۱۳۹۷ تعداد کل مرغداری‌های پرورش دهنده مرغ تخمگذار کشور ۱۷۴۶ است که از این تعداد ۱۳۵۲ واحد فعال و بقیه غیرفعال است که در نمودار زیر مشاهده می‌شود.

وضعیت فعالیت مرغداری‌های پرورش مرغ تخمگذار-۱۳۹۷

در سال ۱۳۹۷ تعداد کل مرغداری های پرورش مرغ تخمگذار کشور نسبت به سالهای قبل افزایش یافته است. همانطور که در نمودار زیر دیده می شود تعداد واحدهای فعال در سرشماری سال ۱۳۸۴ از ۱۱۴۰ واحد با افزایش ۱۸,۶ درصدی در سال ۱۳۹۷ به ۱۳۵۲ واحد رسیده است.

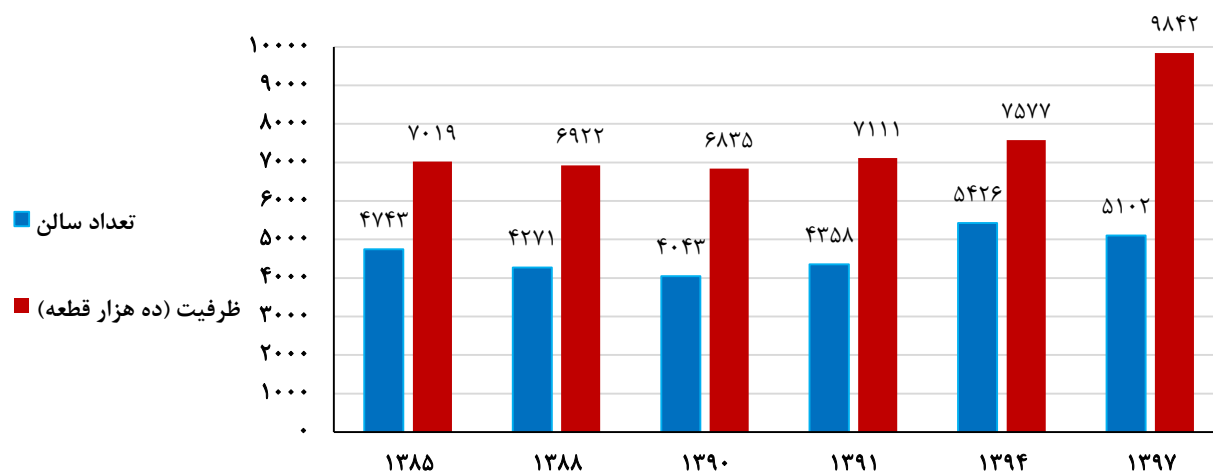
روند تغییرات تعداد و وضع فعالیت مرغداری های پرورش مرغ تخمگذار طی سال های ۹۷-۱۳۸۵

تعداد و ظرفیت سالن ها:

در این سرشماری ظرفیت سالنهای مرغداری نسبت به سرشماری سال ۹۴ افزایش ۳۰ درصدی داشته است.

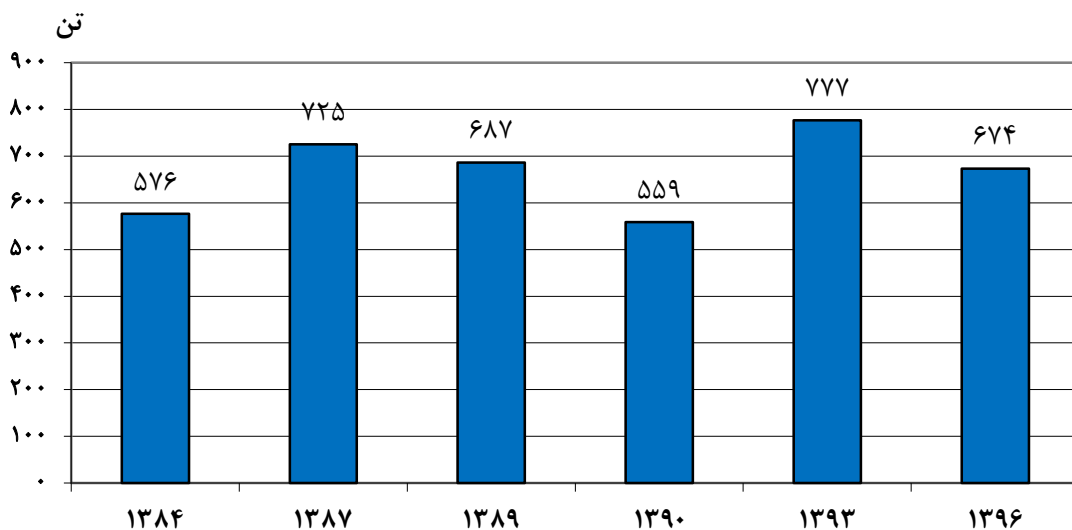
روند تغییرات تعداد سالن ها و ظرفیت مرغداری های فعال پرورش مرغ تخمگذار ۱۳۸۵ - ۱۳۹۷

مقدار تولید تخم مرغ خوراکی:

علی رغم افزایش تعداد و ظرفیت مرغداری ها ، میزان تولید تخم مرغ در سال ۱۳۹۶ نسبت به سال ۱۳۹۳ کاهش ۱۳ درصدی داشته که علت اصلی آن شیوع بیماری در استان های مهم از نظر تولید تخم مرغ بوده است. در سال ۱۳۹۶، استان های تهران، آذربایجان شرقی، اصفهان، قم و قزوین به دلیل بیماری آنفلوآنزای مرغی کاهش تولید ۴۱ درصدی به مقدار ۱۹۶ هزار تن داشته اند.

روند تغییرات مقدار تولید تخم مرغ خوراکی در مرغداری های پرورش مرغ تخمگذار طی سال های ۱۳۷۴-۱۳۹۶

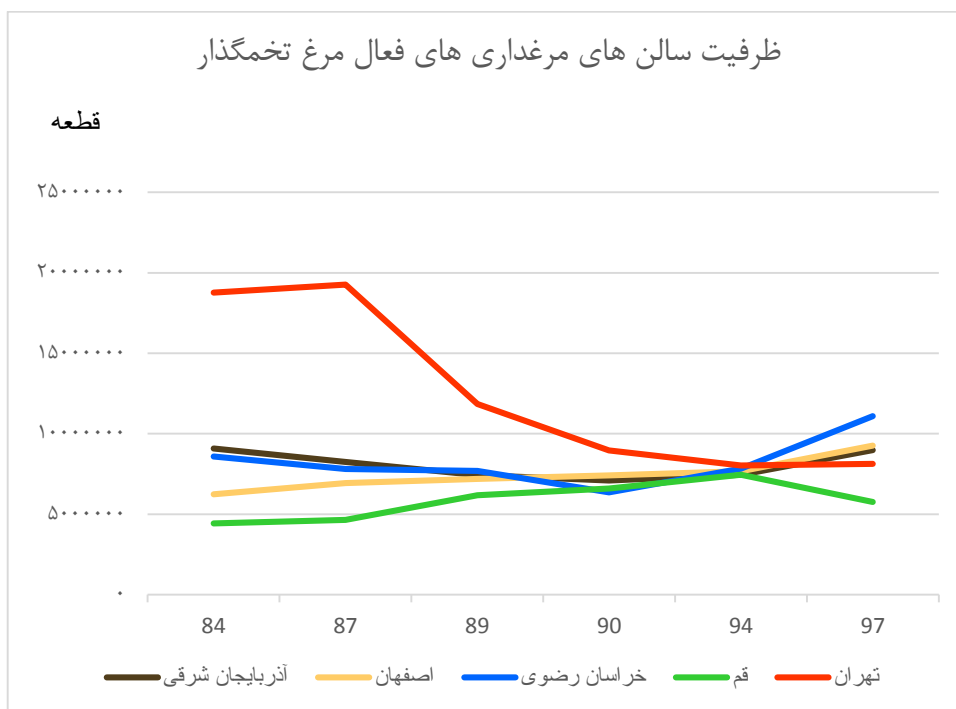
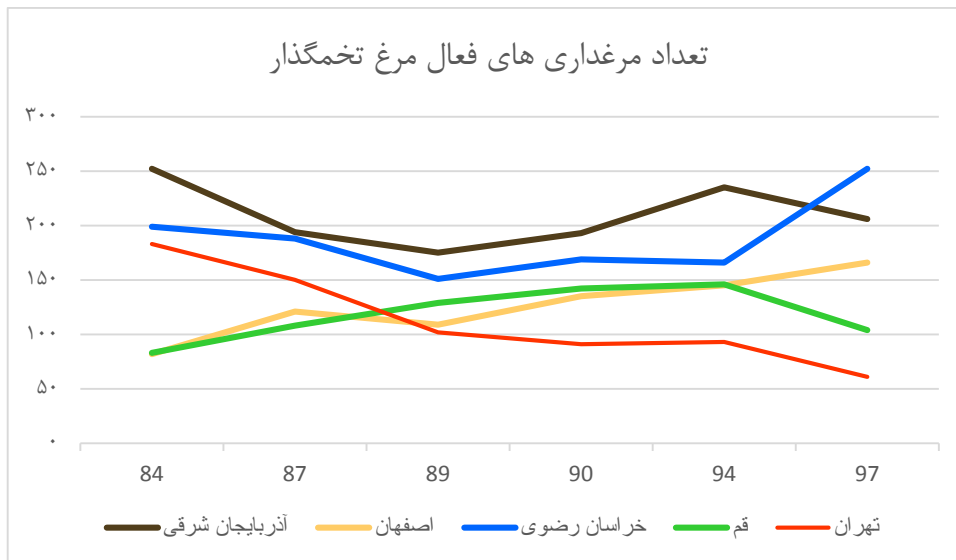

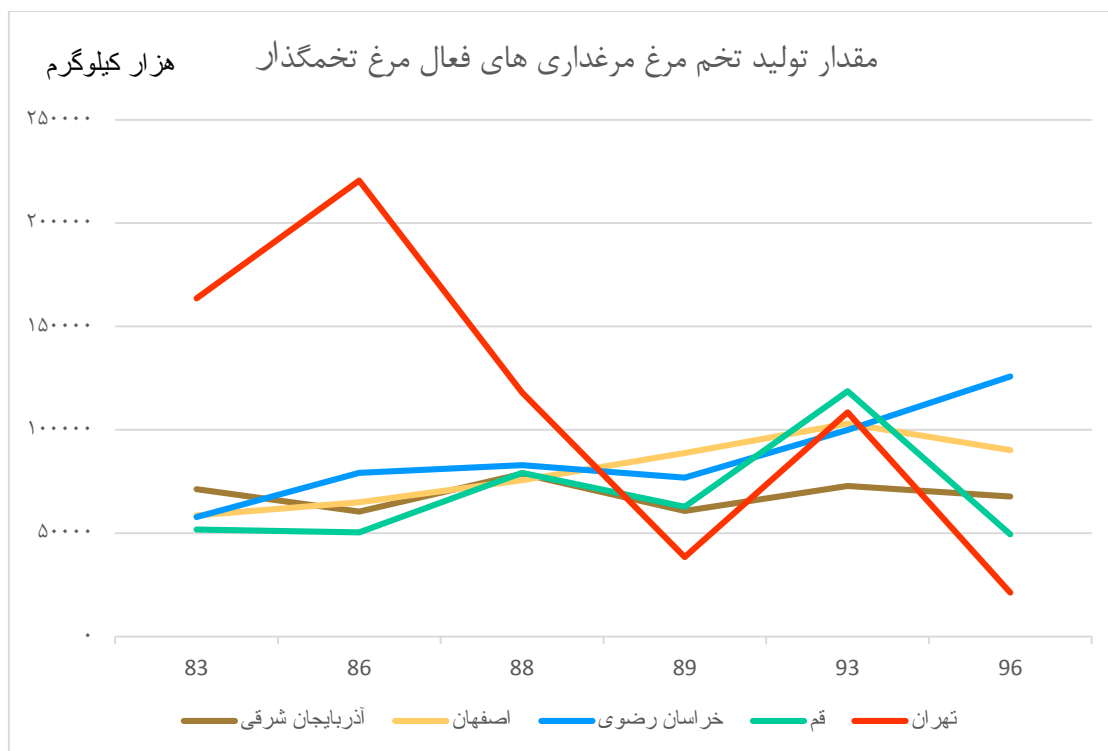
استان های حائز اهمیت در تولید تخم مرغ:

از سال ۱۳۸۴ استان های آذربایجان شرقی، خراسان رضوی، قم، اصفهان و تهران، بیشتر از ۵۰ درصد سهم تولید تخم مرغ کشور را دارند. در سال ۱۳۹۶ مقدار تولید آنها ۳۵۴ تن و دارای بیشترین تعداد مرغداری فعال می باشند و بیشترین ظرفیت سالن و مقدار تولید تخم مرغ در سال ۱۳۹۷ مربوط به استان های خراسان رضوی و اصفهان می باشد..

نمودار های ذیل تغییرات این استانها در آمارگیری های سالهای اخیر را نشان می دهد.

کاهشی که در نمودارهای ذیل برای استان تهران از سال ۸۷ به ۸۹ دیده می‌شود به دلیل تقسیمات کشوری و جدا شدن استان البرز از استان تهران از سال ۱۳۸۹ می باشد .

تعداد شاغلان:

تعداد کل شاغلان مرغداری های پرورش مرغ تخمگذار نیز در سالهای اخیر رو به افزایش بوده است.

تعداد کل شاغلان این بخش در سالهای ۹۶، ۹۳ و ۹۱ به ترتیب ۱۱۴۱۶، ۱۰۶۵۲ و ۹۴۷۸ نفر بوده که افزایش ۷ درصدی داشته است.

جدول زیر تعداد شاغلان سال ۹۶، به تفکیک جنس و وضعیت مزد و حقوق آنها را نشان می دهد.

تعداد شاغلان بر حسب وضعیت اشتغال و جنس ۱۳۹۶:

شاغلان بدون مزد و حقوق		شاغلان با مزد و حقوق		تعداد شاغلان	شرح
زن	مرد	زن	مرد		
۲۱	۱۱۶۷	۵۰۳	۹۰۱۸	۱۱۴۱۶	کل کشور

میزان مصرف تخم مرغ خوراکی توسط خانوارهای شهری و روستایی:

طبق بررسی‌های به عمل آمده از طرح هزینه و درآمد خانوار میزان مصرف تخم مرغ ماشینی برای خانوارهای شهری ۲۱/۱ کیلوگرم و برای خانوارهای روستایی ۱۶/۵ کیلوگرم در سال ۱۳۹۶ بوده است. بر اساس برآوردهای جمعیتی تعداد خانوارهای شهری و روستایی در سال ۱۳۹۶ به ترتیب ۱۸۵۹۸۰۰۰ و ۶۰۷۵۰۰۰ خانوار بوده است میزان مصرف تخم مرغ ماشینی برای کل خانوارهای شهری و روستایی با توجه به مصرف تخم مرغ ماشینی برای خانوارهای شهری و روستایی ۴۹۲۶۵۵ تن می باشد. با توجه به اینکه میزان کل تولید تخم مرغ ۶۷۳۶۸۹ تن می باشد اختلاف بین میزان تولید و مصرف ۱۸۱۶۸۹ تن است که مربوط به مصارف صنعتی و غیره می باشد.

نتیجه گیری:

- ۱- بررسی های انجام شده نشان می دهد که تعداد و ظرفیت مرغداری های پرورش دهنده مرغ تخمگذار در کشور رو به افزایش بوده و در صورت حمایت های لازم از واحدهای پرورش مرغ تخمگذار و کنترل بیماریهای واگیردار دام و طیور میزان تولید تخم مرغ خوراکی نیز افزایش خواهد یافت .
- ۲- نظر به اهمیت تعداد شاغلان و کاهش بیکاری، این صنعت می تواند با حمایت داخلی در کاهش بیکاری و خودکفایی در تولید تخم مرغ نقش به سزایی داشته باشد که روند افزایش اشتغال در این بخش می تواند در همین راستا باشد.
- ۳- با افزایش تولید تخم مرغ در مرغداری ها علاوه بر تامین نیاز داخلی، امکان صادرات این محصول نیز فراهم خواهد شد.

منابع:

- طرح آمارگیری از مرغداری های پرورش مرغ تخمگذار ۱۳۹۷
- طرح هزینه و درآمد خانوار ۱۳۹۶